

“Άπασαι αι εκκλησΐαι της Βασιλίδος των Πόλεων κατεστράφησαν”

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Μεταξύ 6 και 7 Σεπτεμβρίου 1955 οργανώθηκε στην Κωνσταντινούπολη το πιο άγριο βίαιο ανθελληνικό πογκρόμ, ο πιο άγριος διωγμός από την εποχή της Μικρασιατικής καταστροφής εναντίον των Ελλήνων της τουρκικής επικράτειας. Τουλάχιστον 30 Έλληνες της Πόλης σκοτώθηκαν από τον μαινόμενο όχλο. Ο Επίσκοπος Παμφίλου Γεράσιμος και ο γέροντας μοναχός Χρύσανθος Μαντάς ξυλοκοπήθηκαν μέχρι θανάτου, ενώ ο Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως Γεννάδιος υπέκυψε λίγο αργότερα.

Η πλέον ευδιάκριτη εικόνα των καταστροφών που προκάλεσε ο όχλος ο οποίος ξεχύθηκε στους δρόμους της Πόλης ήταν τα ερείπια των δεκάδων εκκλησιών, μοναστηριών και νεκροταφείων που είχαν ξεθεμελιωθεί και βεβηλωθεί.

ολοσχερώς, αφού τα σπίτια και οι περιουσίες των περισσότερων Ελλήνων και τα ιδρύματα της ομογένειας λεηλατήθηκαν. Χιλιάδες Έλληνες έμειναν κυριολεκτικώς μόνο με τα ρούχα που φορούσαν, αφού στα σπίτια τους καταστράφηκαν με πρωτοφανή μανία ή εκλάπησαν τα πάντα• από οικιακά σκεύη και τρόφιμα μέχρι κρεβάτια, καναπέδες και ακριβά κοσμήματα. 8.700 περίπου άτομα έμειναν άνεργα, αφού οι επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονταν είχαν καταστραφεί.

Αν και οι πρώτες εκτιμήσεις τουρκικών και ξένων τραπεζών μιλούσαν για ζημιές της τάξης του ενός ή δύο δισεκατομμυρίων τουρκικών λιρών, τον Φεβρουάριο του 1956 η τουρκική κυβέρνηση μείωσε κατά πολύ το ποσό, υπολογίζοντας τις συνολικές ζημιές σε 69.578.744 λίρες Τουρκίας, δηλ. περίπου 25 εκατομμύρια δολάρια.

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών υπολόγισε ότι μόνο οι ζημιές που υπέστησαν οι εκκλησίες ξεπερνούσαν τα 150 εκατομμύρια δολάρια της εποχής. Βρετανοί διπλωμάτες υπολόγισαν τις ζημιές σε περίπου 200 εκατομμύρια δολάρια, ενώ σύμφωνα με εκτίμηση της ελληνικής κυβερνήσεως οι ζημιές ανήρχοντο σε 500 εκατομμύρια δολάρια. Ο Γάλλος συγγραφέας και καθηγητής στην Σορβόννη Francois Crouzet στο βιβλίο του *Le Conflit de Chypre* (Η διένεξη της Κύπρου) υπολογίζει τις ζημιές σε 300 εκατομμύρια δολάρια της εποχής, δηλαδή πολύ περισσότερα του ενός δισεκατομμυρίου σημερινών (2008) δολαρίων.

Από το ποσό που υπολόγισε και ενέκρινε η τουρκική κυβέρνηση κατέβαλε τελικώς ποσό μικρότερο των 10 εκατομμυρίων Λ.Τ., και μάλιστα ύστερα από πολλούς μήνες, όταν η αξία της τουρκικής λίρας είχε υποτιμηθεί δραματικά. Δηλαδή, δόθηκαν αποζημιώσεις μικρότερες του 1% της αξίας των καταστροφών. Πάρα πολλοί δικαιούχοι δεν εισέπραξαν καμμία απολύτως αποζημίωση, ενώ υπήρξαν και περιπτώσεις επιχειρηματιών που, ενώ έχασαν τα πάντα – και άρα είχαν ζημιά την χρονιά εκείνη – υποχρεώθηκαν να πληρώσουν και φόρο κερδών.

Έκτροπα κατά των Ελλήνων δεν έγιναν μόνο στην Κωνσταντινούπολη, αλλά και στη Σμύρνη. Το πρωί της 7ης Σεπτεμβρίου τούρκοι εθνικιστές έκαψαν το ελληνικό περίπτερο στη Διεθνή Έκθεση της Σμύρνης. Στη συνέχεια, κατέστρεψαν το νεόκτιστο εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής, ενώ λεηλάτησαν σπίτια ελλήνων στρατιωτικών, που υπηρετούσαν στο Στρατηγείο του ΝΑΤΟ.